

23.9.2026

Opetus- ja kulttuuriministeriölle

VN/7020/2024-OKM-103

Lausunto annetaan lausuntopalvelussa, määräaika 24.9.2026.

Vastuullinen tekoälyn kehittäminen ja käyttö

Kannatatko luovan ryhmän ehdotuksia? Voitko ehdottaa niille tärkeysjärjestystä?

Pidämme näitä luovan ryhmän ehdotuksia erityisen tärkeinä:

- Luovan työn tekijöiden neuvotteluaseman ja laillisten oikeuksien vahvistaminen
- Vahvistetaan luovan työn tekijöiden neuvotteluasemaa ja laillisia oikeuksia, ja varmistetaan että teosten hyödyntämisestä maksetaan tekijöille ja oikeudenhaltijoille kohtuullinen korvaus.
- Puolustetaan vahvaa tekijänoikeutta ja tuetaan lainsäädännöllä lisenssiratkaisujen syntymistä
- Pyritään kehittämään medialukutaitoa, kuten kykyä tunnistaa tekoälyllä tuotettuja sisältöjä ja tahallista disinformaatiota, esimerkiksi tarjoamalla ohjeistuksia, koulutusta ja asiantuntija-apua.
- Vahvistetaan ihmisten luoman sisällön asemaa kulttuuri- ja tekijänoikeuspolitiikassa.
- Tuetaan paikallista kulttuuritoimintaa, luovan työn tekijöitä ja mediaympäristöjä, jotka nostavat esille elävien tekijöiden tuottamia teoksia ja sisältöjä.
- Oikeudenhaltijalla täytyy olla vähintäänkin mahdollisuus kieltää teostensa hyödyntäminen (ns. opt-out).

Kannatatko teknologiaryhmän ehdotuksia? Voitko ehdottaa niille tärkeysjärjestystä?

Poimimme teknologiaryhmän ajatuksista nämä:

- Luovan työn arvon tunnustaminen. Työryhmä korostaa, että jos tekoälyjärjestelmä rakentuu luovan työn varaan, oikeudenhaltijoiden tulee olla osa järjestelmän arvoketjua. Tämä tarkoittaa oikeuksien kunnioittamista, tarvittavien lupien

Siltasaarenkatu
18 A 7.krs.
PL 252
00531 Helsinki

Bronbergsgatan
18 A 7. vån
PB 252
00531 Helsingfors

hankkimista ja sen varmistamista, että lainmukaiset tai erikseen sovittavat korvaukset on suoritettu.

- Eettinen datan hankinta (oikeudellinen perusta). Samalla tavoin kuin tutkimuksessa ei hyväksytä luvatta kerättyä henkilötietoa, myöskään luovaa sisältöä (tekijänoikeuden suojaamaa sisältö) ei tule käyttää koulutusaineistona ilman asianmukaista oikeudellista perustaa.

Kannatatko juridiikkaryhmän ehdotuksia? Voitko ehdottaa niille tärkeysjärjestystä?

Juridiikkaryhmän keskustelusta poimimme keskeisiksi nämä ehdotukset:

- Turvataan oikeudenhaltijoiden tekijänoikeussuoja, jotta teknologiayhtiöt eivät tekoölyyn liittyvissä narratiiveissa vähennä tekijänoikeussuojan merkitystä medialukutaidon ja journalismin ymmärtämisen tärkeyden perustana.
- Selkeiden lupavaatimusten ja korvausmekanismien kehittyminen → sisällöntuottajien oikeudet turvattu
- Tasapainoisempi voimasuhde → Vahvempi ja aktiivisempi EU sekä sen jäsenvaltiot. Toimiva neuvottelukulttuuri ja lissensiointimarkkina sekä reilut korvaukset oikeudenhaltijoille

Muita huomioita vastuullisen tekoölyn kehittämisestä ja käytöstä:

Lainsäädännön valmisteluprosesseissa sekä muussa toiminnassa on olennaista varmistaa, että tekoölyn käyttöä luovilla aloilla ohjataan ja tarvittaessa säädellään siten, että se turvaa tekijöiden oikeudet ja luovan työn edellytykset.

Journalistiliitto toteaa, että nimenomaan alkuperäisen tekijän asemaa on vahvistettava (kuten luova ryhmäkin on todennut). Tämä edellyttää, että kohtuullinen korvaus turvataan myös alkuperäiselle tekijälle (ei pelkästään kulloisellekin oikeudenhaltijalle). On tärkeää varmistaa, että mm. Kopiosto-järjestelmä ja lissensiointikäytännöt mahdollistavat korvausten ohjaamisen myös yksittäisille tekijöille. Näin turvaamme myös luovien alojen ja suomalaisen kulttuurin tulevaisuuden.